

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Herstellingswerken Pontweg (Aalter, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2021C431
maart-april 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Julie Deryckere

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.3	Werkwijze en strategie	10
1.3.1	Methode	10
1.3.2	Fysisch geografische situatie	10
1.3.3	Historische context en bekende archeologie vindplaatsen	10
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	11
1.4	Assessmentrapport	12
1.4.1	Introductie tot het projectgebied	13
1.4.1.1	Ruimtelijke situering	13
1.4.1.2	Geplande werken	14
1.4.2	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.2.1	Landschappelijke situering	18
1.4.2.2	Tertiaire lithostratigrafie	21
1.4.2.3	Quartaire lithostratigrafie	22
1.4.2.4	Bodemvormingsprocessen	23
1.4.3	Historische en archeologische voorkennis	25
1.4.3.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	25
1.4.3.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	34
1.4.3.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	35
1.4.3.4	Huidige gebruik en verstoringen	38
1.5	Synthese	41
2	Bibliografie	42

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Weergave van de geplande werken (noord) op de meest recente orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	15
Figuur 6: Weergave van de geplande werken (zuid) op de meest recente orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven met de archeologienotota's binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).	30
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	35
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	37

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	40

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	17

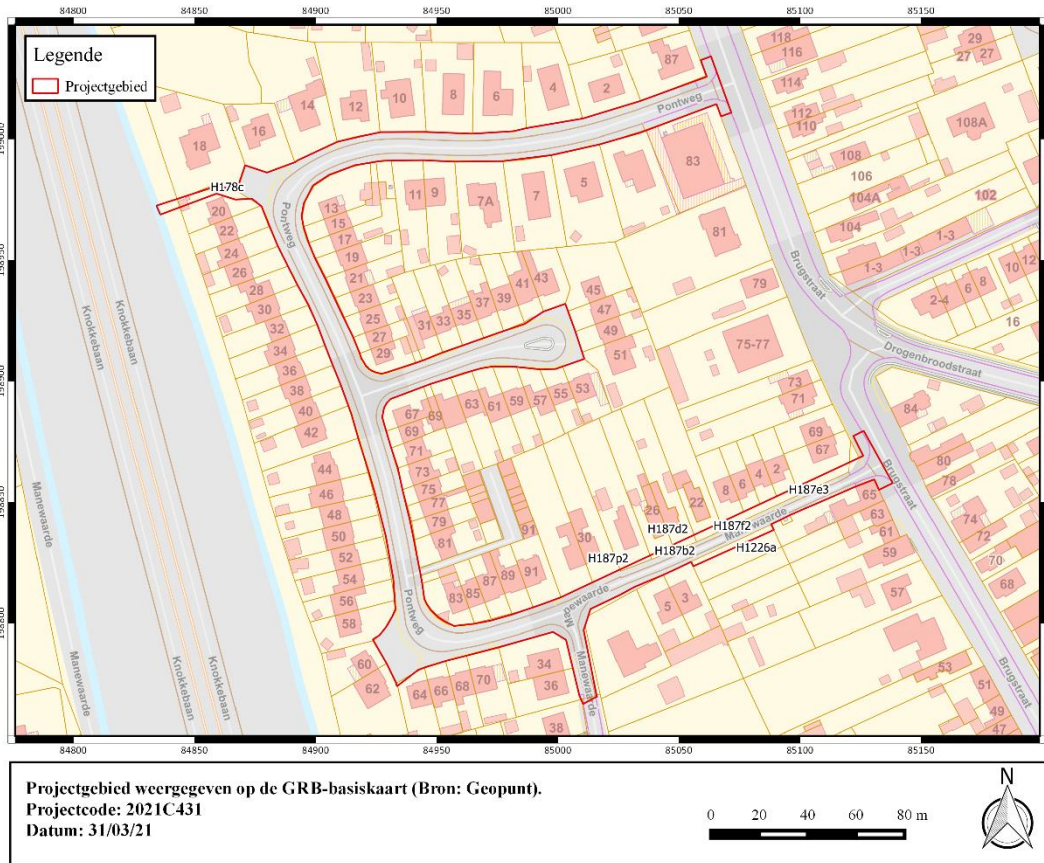
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

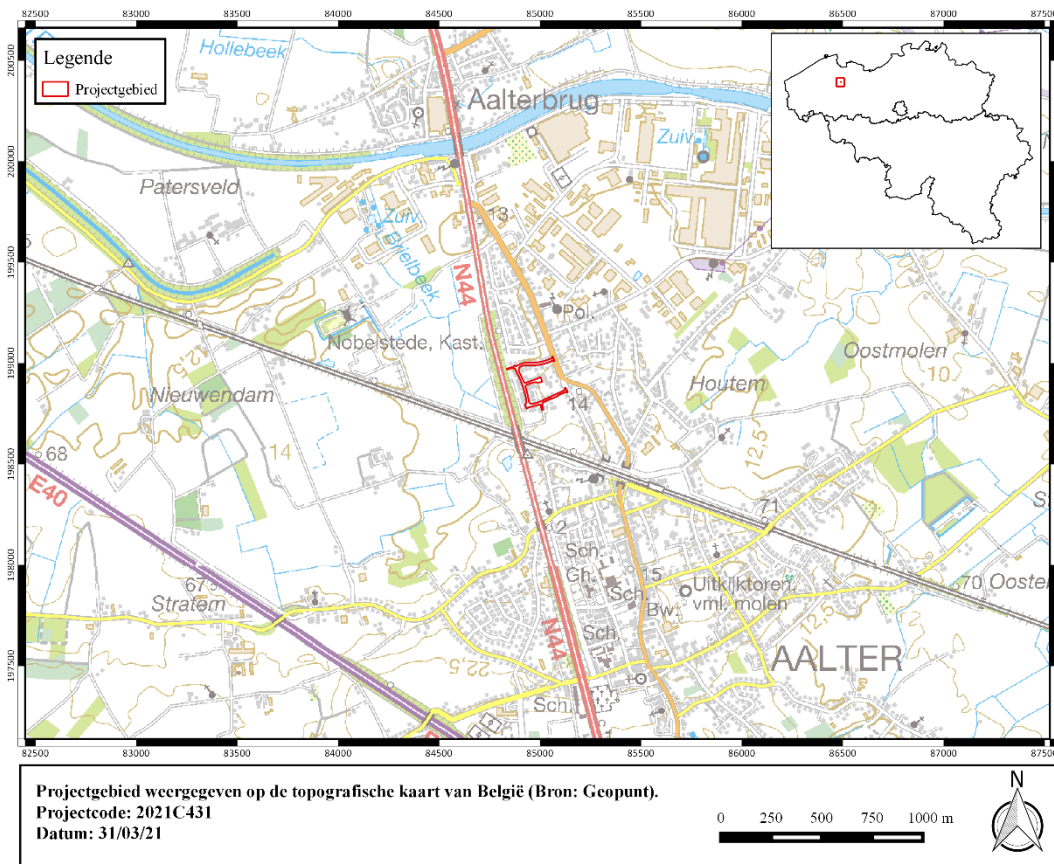
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Aalter
	Deelgemeente	/
	Postcode	9880
	Adres	Pontweg - Manewaarde 9880 Aalter
	Toponiem	Herstellingswerken Pontweg
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 84790$ $Y_{\min} = 198763$ $X_{\max} = 85185$ $Y_{\max} = 199037$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Aalter, Afdeling 3, Sectie H, nr 178c, 187p2, 187b2, 187d2, 187f2, 187e3, 1226a + openbaar domein Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus) Julie Deryckere (archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van de bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 9188 m², vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Aalter – Herstellingswerken Pontweg werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en de verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen

1.3.3 Historische context en bekende archeologie vindplaatsen

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek. De recente onderzoeken die voortvloeiden uit archeologienota's zijn geraadpleegd via loket.onroerend.erfgoed.be.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische bronnen, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen die zowel via Geopunt als via het Nationaal Geografisch Instituut (Cartesius) ter beschikking worden gesteld. Bijkomende cartografische bronnen zijn waar relevant bekomen via verder archiefonderzoek.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971, ter beschikking gesteld via Geopunt.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

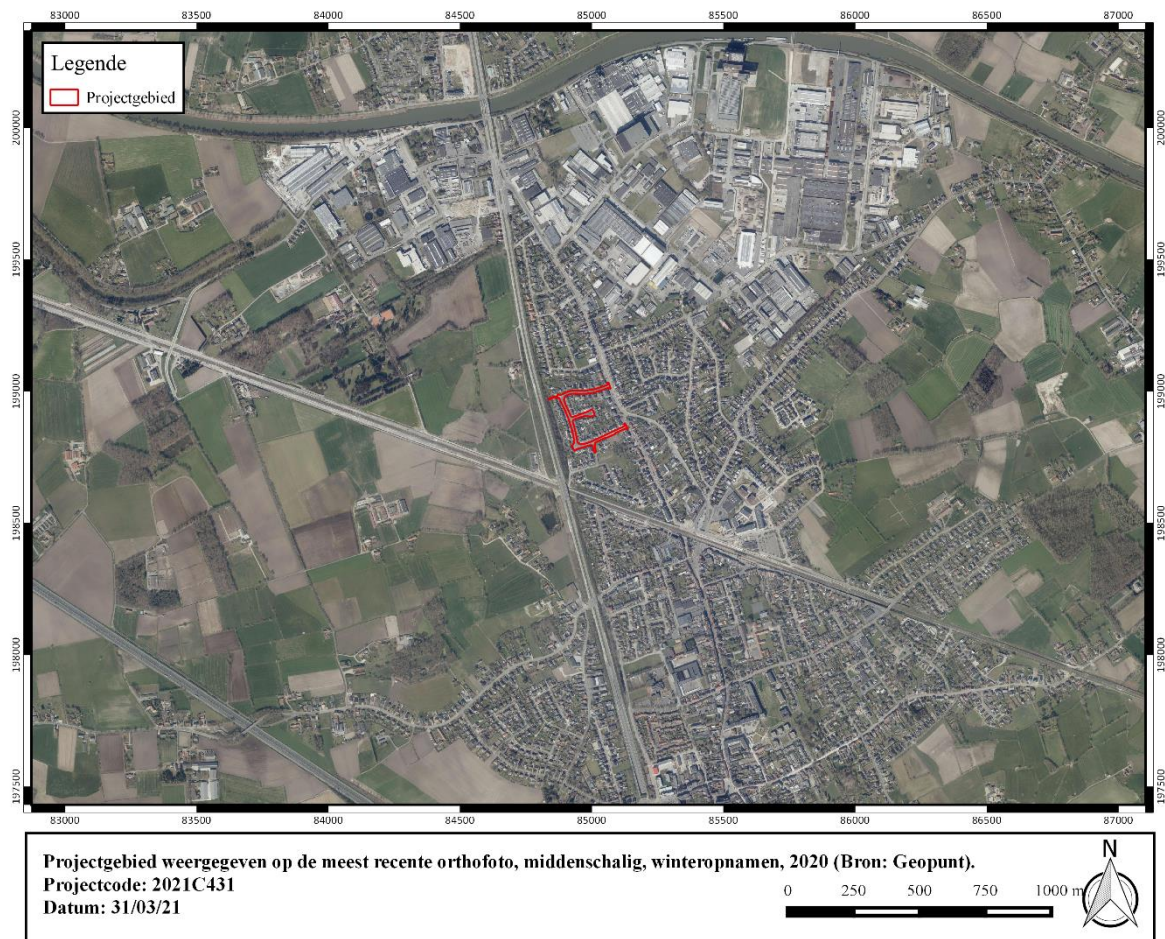
Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Introductie tot het projectgebied

1.4.1.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen te Aalter, in de provincie Oost-Vlaanderen. Aalter is gelegen op de grens met de provincie West-Vlaanderen en grenst ten noorden aan Sint-Joris, Knesselare en Ursel, ten oosten aan Bellem, ten zuiden aan Lotenhulle en Ruiselede en ten westen aan Ruiselede en Beernem. Het terrein valt samen met de Pontweg en een gedeelte van de Manewaarde. Deze straten grenzen aan de Brugstraat in het oosten. Ten westen is de Knokkebaan gelegen. Het projectgebied bevindt zich ca. 1,4 km ten noorden van de markt van Aalter.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Geplande werken

1.4.1.2.1 Bestaande toestand

Het projectgebied beslaat een oppervlakte van ca. 9188 m² en valt samen met de Pontweg en een gedeelte van de Manewaaarde. Hierdoor bestaat het projectgebied voor het grootste gedeelte uit een verharde rijweg. Langs weerszijden van de straat bevinden zich opritten met daartussen grasbermen en parkeerstroken in gravé.

Langs de noordoostelijke zijde loopt het projectgebied verder westwaarts weg van de Pontweg richting de beek langsheen de Knokkebaan. Hier doorkruist het terrein een tuin waarbinnen een boom en tuinhuisje gelegen zijn. In de meest zuidelijke bocht van de Pontweg beslaat het projectgebied daarnaast een verharde parkeerzone. In het zuidelijke gedeelte langs de Manewaaarde, valt het projectgebied nog samen met enkele smalle strookjes voortuin en braakliggend terrein. Langs de oostzijde, ter hoogte van de Brugstraat, is tot slot een gedeelte van het fietspad in het projectgebied opgenomen.

Binnen de projectzone is reeds een rioleringsstelsel aanwezig in de bermen. Dit bevindt zich op een diepte tussen de 1,5 en 2,4 m –mv. Ter hoogte van de westelijke verbinding met de beek is de huidige riolering op ca. 2,88m –mv gelegen.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de heraanleg van het wegdek ter hoogte van de Pontweg en een gedeelte van de Manewaarde. Hierbij zal de rijweg worden verplaatst om langs de buitenzijde ruimte te voorzien voor aangelegde parkeerstroken en tussenliggende groenzones met beplanting. Ook langs het doodlopende gedeelte van de Pontweg komen langs de ene zijde parkeerstroken en langs de andere zijde groenzones te liggen. Ter hoogte van de zuidelijke bocht zal het wegdek worden versmald en opgeschoven, waarbij een centrale groenzone wordt gecreëerd. Enkele groenzones zullen ca. 30 cm lager gelegen zijn en dienst doen als infiltratiezone. Voor de aanleg van het nieuwe wegdek en de gehele omgeving wordt rekening gehouden met een bodemingreep van ca. 50 cm –mv.

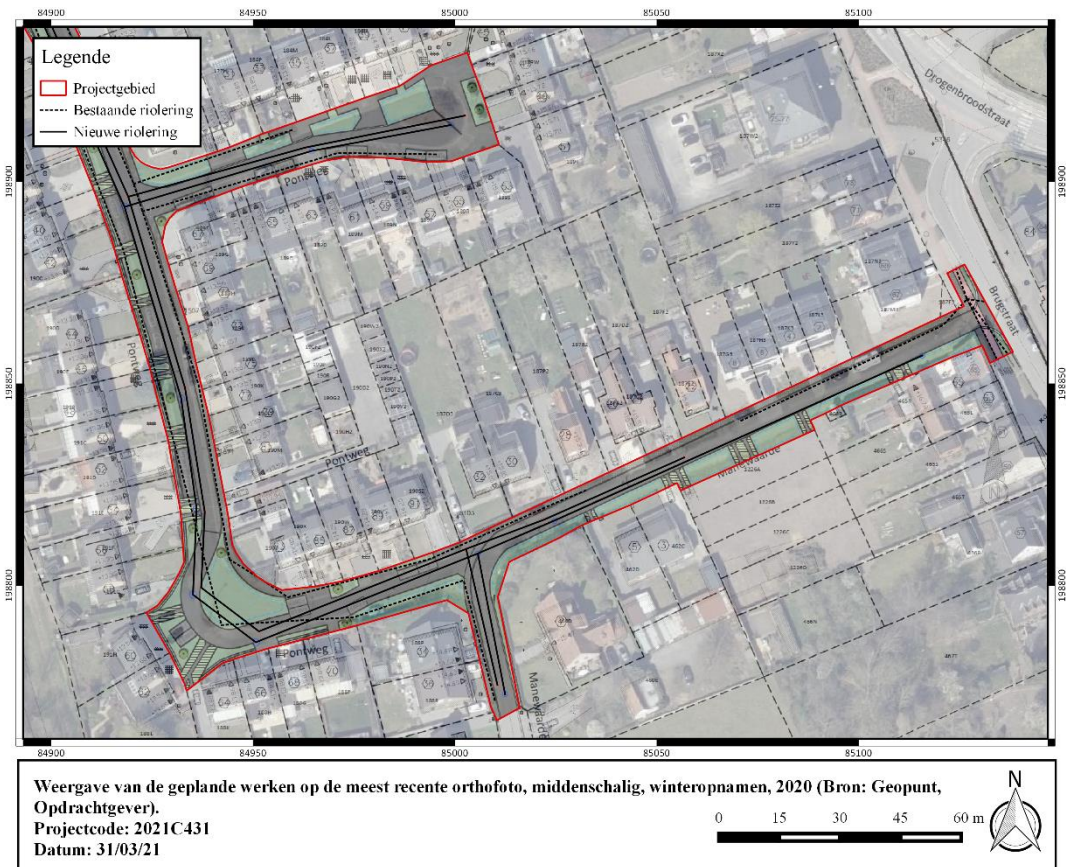
Daarnaast zal een nieuwe rioleringsaanleg worden voorzien die zich hoofdzakelijk onder het nieuwe wegdek zal bevinden. Voor de aanleg van de riolering zal een aanleg sleuf gegraven worden die op zijn breedste punt ca. 4,4 a 5m breed is en waarbinnen zowel de RWA als DWA zullen worden aangelegd. De nieuwe riolering zal reiken tot op een diepte tussen de 1,2 en 2,5 m -mv. Ter hoogte met de verbinding naar de beek reikt de nieuwe riolering tot op een hoogte van ca. 2,8m –mv.

Om de nieuwe verbinding van de riolering met de beek langsheen de Knokkebaan te voorzien, zullen de eerder beschreven boom en het tuinhuisje verwijderd worden.

Figuur 5: Weergave van de geplande werken (noord) op de meest recente orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

Figuur 6: Weergave van de geplande werken (zuid) op de meest recente orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

1.4.2 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Oedelem (Formatie van Aalter) Lid van Vlierzele (Formatie van Gentbrugge)
Quartair	Type 1 en Type 3a
Bodentypes	OB, Pfp, Sep, w-Zcp
Potentiële bodemerosie	Onbekend
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	12-16,5 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse Polders, deelbekken van de Brugse Vaart

1.4.2.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied is te situeren in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei.

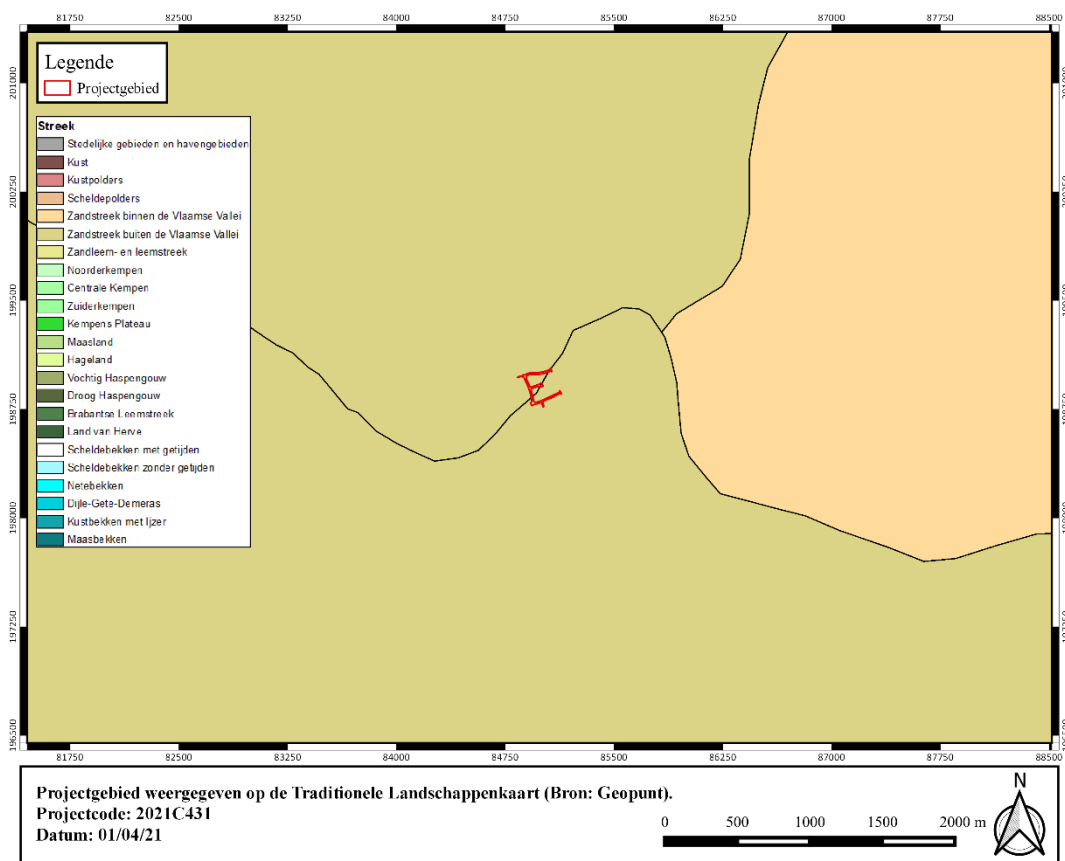
Het bevindt zich op de noordwestelijke helling van een oost-west georiënteerde uitloper van het Plateau van Tielt (behorende tot de heuvels van Centraal West-Vlaanderen). Deze noordelijke uitloper, beschreven als de rug van Lotenhulle-Hertsberge, heeft een zwak golvend reliëf waarbij hoogtes genoteerd worden van 15 tot 20 m TAW. Hierbij zijn de hellingen in noordelijke richting algemeen genomen zachter dan die die naar het zuiden en zuidwesten gericht zijn zodat het macroreliëf een asymmetrisch karakter verkrijgt. De beekvalleien hebben zich wat meer ingesneden. Ten noorden van het terrein gaat het landschap over in de depressie van de Hoge Kale waar thans het kanaal Gent-Brugge loopt. Deze noordwest-zuidoost strekkende depressie vormt een zwak subsequent zadeldal dat loopt van Waardamme in het westen naar de Vlaamse Vallei in het oosten. In de depressie varieert de hoogte tussen de 7 en 13 m TAW. De breedte van de depressie gaat van 500 tot 1500 m. De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt in essentie vanaf de rug Lotenhulle-Hertsberge richting de depressie van de Hoge Kale.

Het terrein heeft een hoogteligging tussen de 12 en 16,5 m TAW en helt af richting het alluvium van de Brielbeek en de Hoge Kale, dus in noordwestelijke richting. Het westelijk terreindeel situeert zich vermoedelijk binnen het alluvium van de Brielbeek.

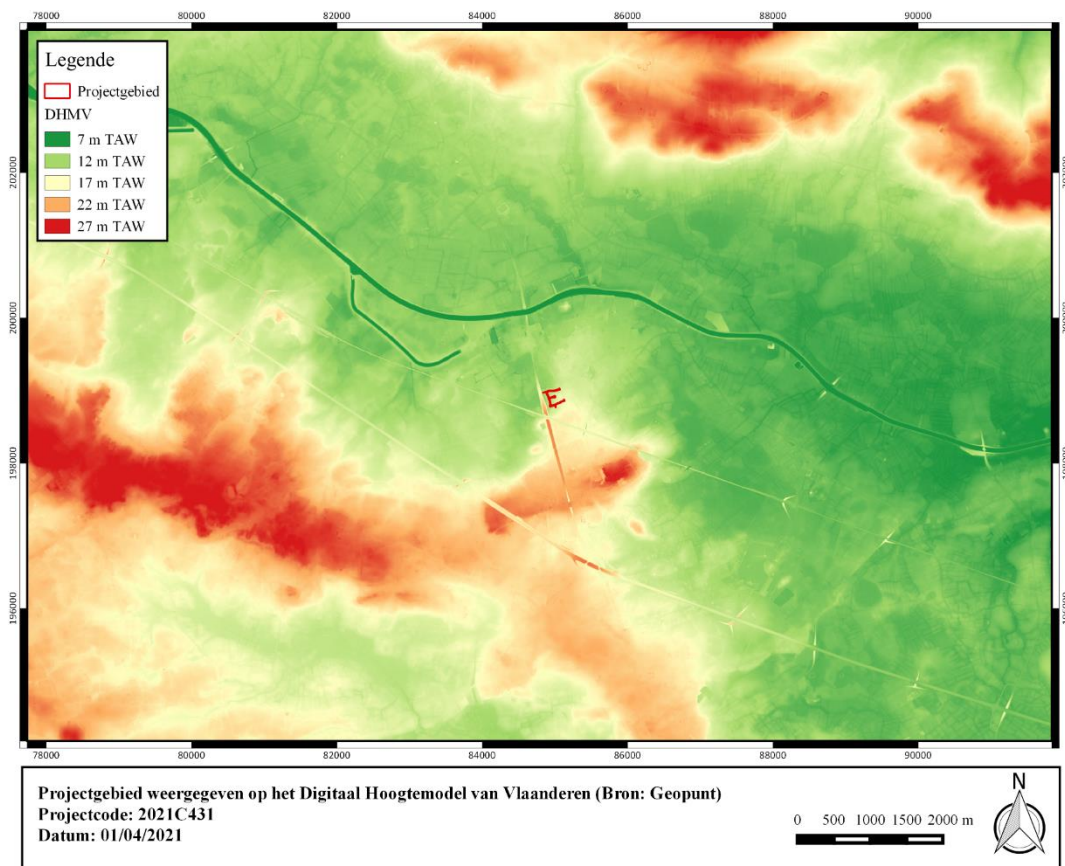
Hydrografisch behoort het projectgebied tot het Bekken van de Brugse Polders, deelbekken van de Brugse Vaart.

De ligging van het projectgebied aan de rand van een noordelijke uitloper van een getuigenheuvel, in de directe omgeving van een depressiegordel en nabij een beek moet een zekere aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op jager-verzamelaars in de regio.

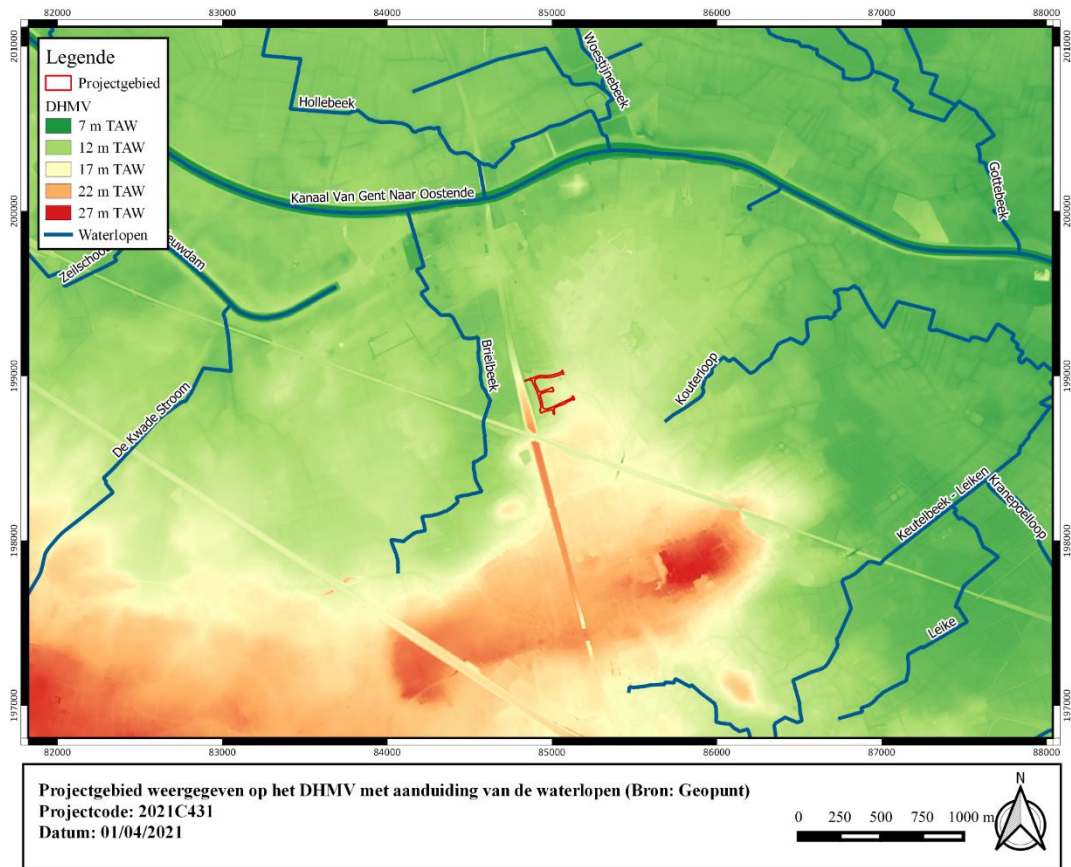

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

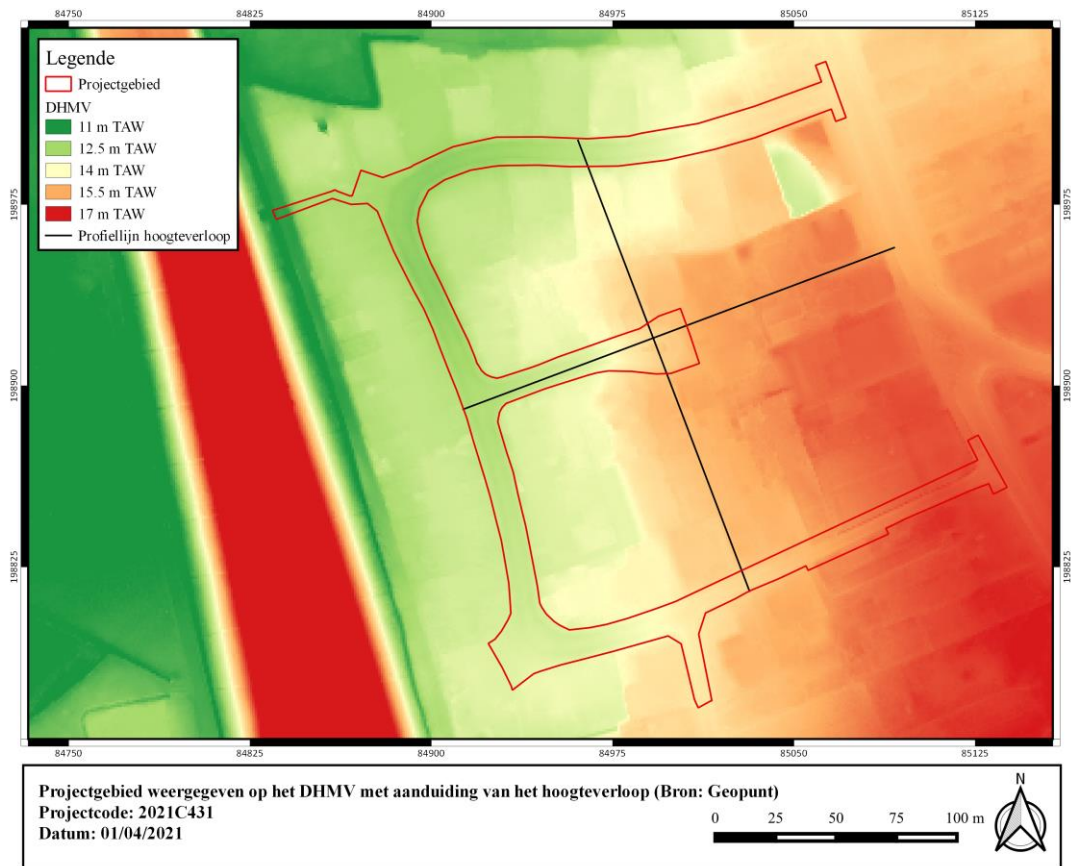

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

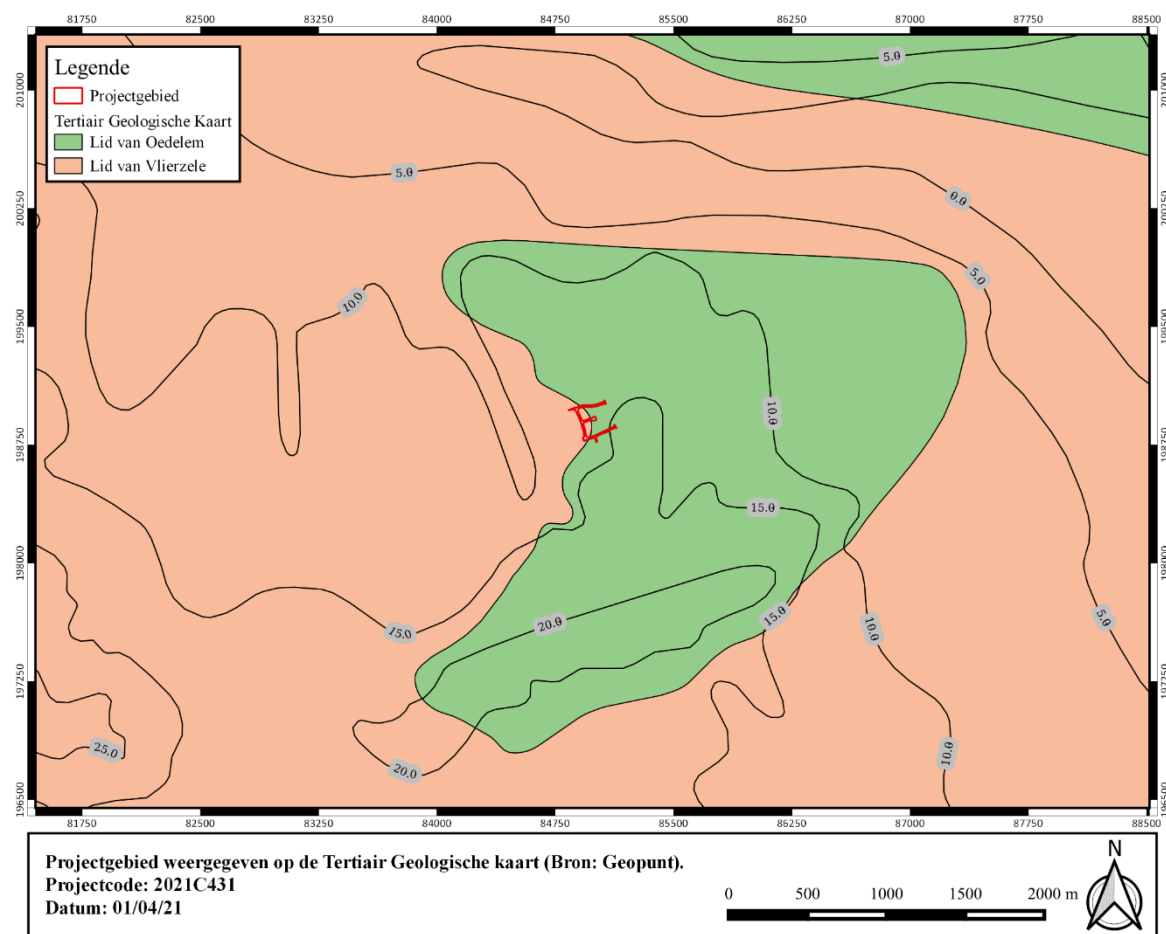
1.4.2.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het oostelijke gedeelte van het projectgebied is gelegen in het **Lid van Oedelem** (Formatie van Aalter). De Formatie van Aalter bestaat voornamelijk uit ondiep-mariene of kustnabije zandige sedimenten en komt enkel voor in het noordoosten van West-Vlaanderen en het noordwesten van Oost-Vlaanderen.

Het Lid van Oedelem bestaat uit een grijs fijn zand dat bovenaan zeer fossielhoudend is. Er kunnen drie niveaus met kalkzandsteenbanken voorkomen. Het lid is gesedimenteerd in distributiegeulen in een wadden- of riviermondingsomgeving, terwijl verder naar het oosten (in de streek rond Gent) er eerder lagunaire omstandigheden heersten.

Het westelijke gedeelte van het projectgebied is gelegen in het **Lid van Vlierzele** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het Lid van Vlierzele is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

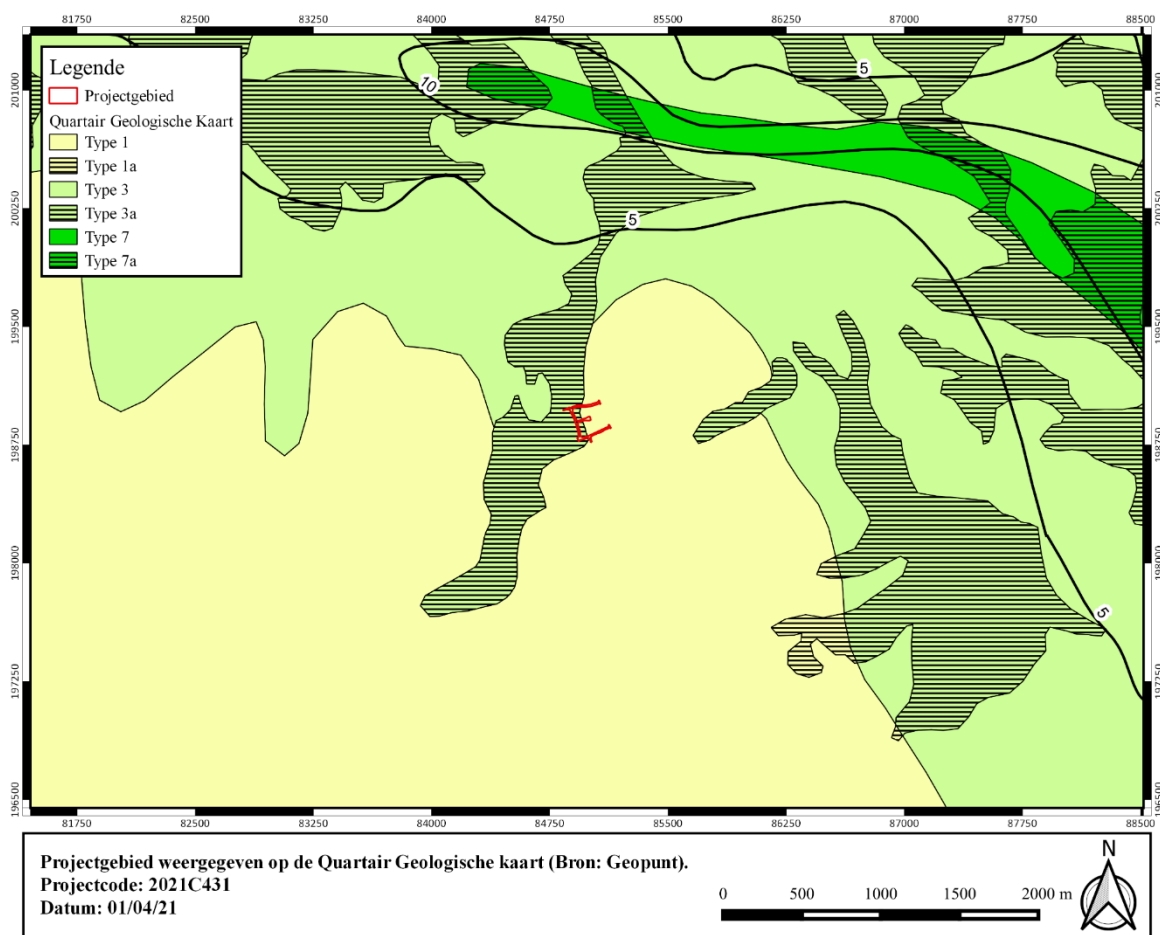
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Quartaire lithostratigrafie

Het oostelijke gedeelte van het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Het westelijke gedeelte van het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviaatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviaatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Bodemvormingsprocessen

De ligging binnen alluviale context wordt enigszins bevestigd door de gegevens van de bodemkaart. Langsheen het westelijke deel van het traject worden voornamelijk hydromorfe zandleembodems aangegeven, in het oosten van het terrein geeft de bodemkaart geen informatie weer.

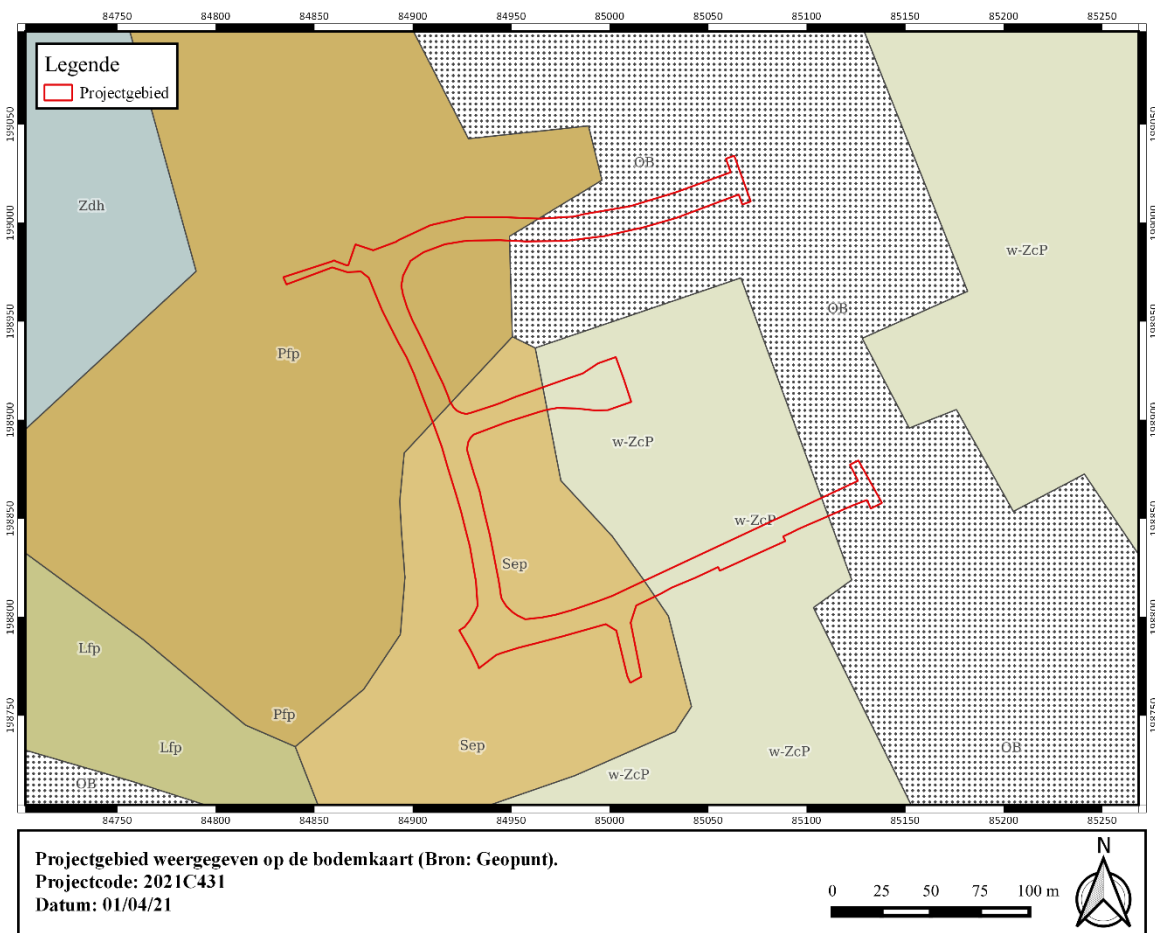
Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Het bodemtype **Pfp** is een zeer natte licht zandleembodem zonder profiel. De bovengrond is donkerbruin tot donker grijsbruin met roestverschijnselen waarbij de bovengrond soms verveend is. De roestverschijnselen nemen af met de diepte en een gereduceerde zone wordt waargenomen tussen 50 en 100 cm diepte. Vanaf deze diepte is vaak een zwartblauw slib gemengd met plantenresten aanwezig.

Het bodemtype **Sep** is een natte lemig zandbodem zonder profiel. Roestverschijnselen worden in deze hydromorfe bodem waargenomen in de bouwvoor. Onder de humeuze bovengrond is vanaf 30 cm licht kleiig stroomzand bleekgrijs. Het volledig gereduceerd materiaal met blauwgrijze kleur is waar te nemen vanaf 100 cm.

Het bodemtype **w-Zcp** is een matig droge zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel met klei-zand op geringe of matige diepte. De roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

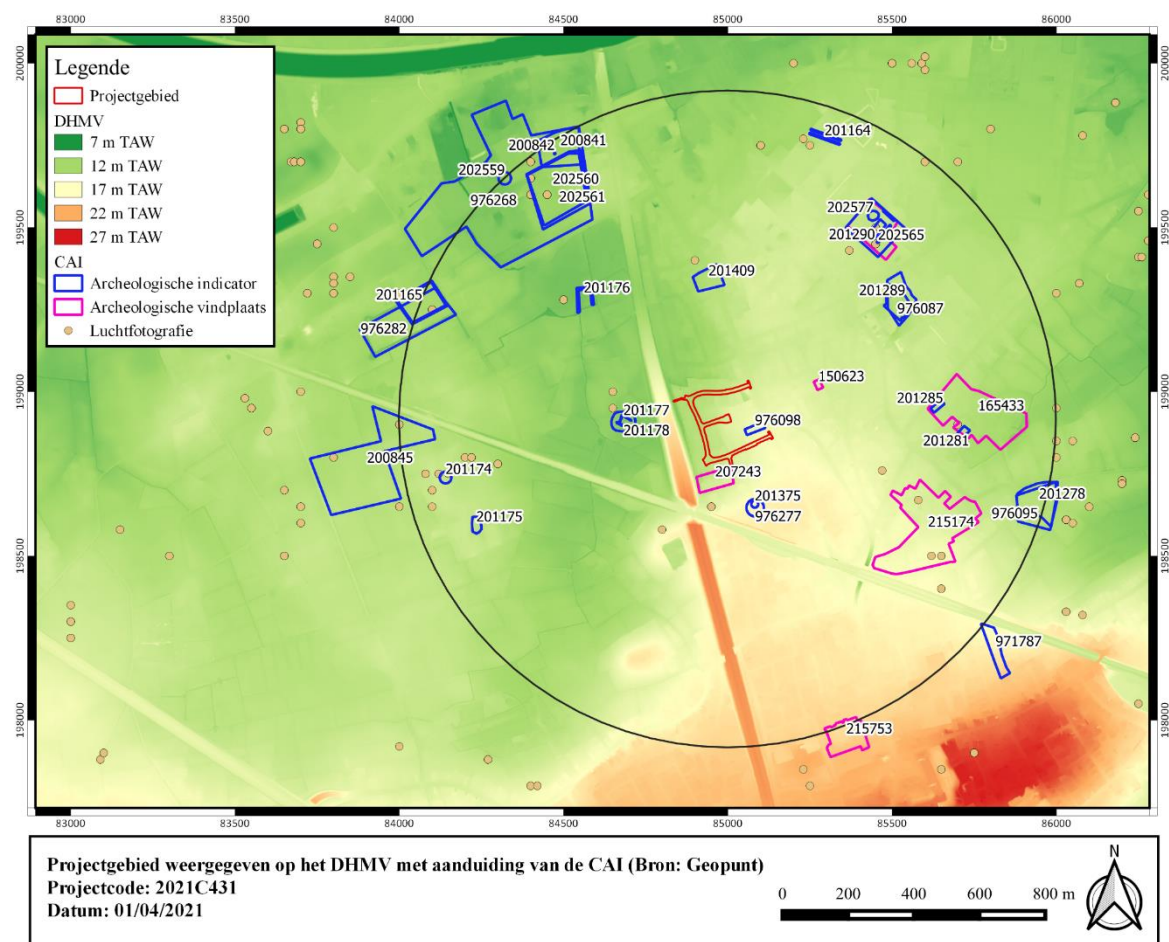

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.3 Historische en archeologische voorkennis

1.4.3.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

De regio rond Aalter is rijk aan archeologische sites en indicatoren. In de ruime omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. Enkele tientallen meter ten zuiden van het onderzoeksgebied werd, naar aanleiding van de verkaveling langs de Manewaarde, een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd. Hierbij werden in hoofdzaak de resten van een omgracht volmiddeleeuws erf in kaart gebracht. Op basis van de verschillende gebouwplattegronden konden 4 vermoedelijke bewoningsfasen onderscheiden worden. Naast deze resten van bewoning werd eveneens een pijlpunt uit het finaal neolithicum gerecupereerd en fragmenten aardewerk uit de late ijzertijd of vroege Romeinse periode in een geïsoleerde kuil. Deze vondsten wijzen op menselijke aanwezigheid tijdens deze perioden in de omgeving van het onderzoeksgebied. De drogere randen van de alluviale vallei moeten gunstig geweest zijn voor zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwers. Ook bij prospecties en vlakdekkend onderzoek in de ruimere omgeving zijn resten van bewoning en begraving tijdens de metaaltijden en middeleeuwen in kaart gebracht. Bij onderzoek aan de Oostmolenstraat werden eveneens de resten van een Romeins wegtracé in kaart gebracht. De gekende vindplaatsen en indicatoren wijzen aldus op een quasi doorlopende bewoning sinds het neolithicum in de omgeving van het geplande rioleringstraject.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

150623	<p>Mechanische prospectie (2009); NK: 15 meter</p> <p>Late Bronstijd: Een kuil met enkele scherven aardewerk: o.a. besmeten aardewerk</p> <p>Bron: Vanhee D. 2011, Archeologisch onderzoek Aalter - Drogenbroodstraat, KLAD-Rapport 23</p>
165433	<p>Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter</p> <p>Romeinse tijd: paalkuilen, kuilen en greppels - Romeinse weg, ophogingspakket tot 30cm dik bewaard</p> <p>Nieuwe tijd: greppels en grachten. Dikwijls te relateren aan het verkavelingspatroon op historische kaarten</p> <p>Bron: Hoorne J., De Logi A. 2013: Aalter - Oostmolenstraat. Archeologisch vooronderzoek - maart 2013, DL&H rapport 7, Gent.</p>
207243	<p>Opgraving (2009); NK: 15 meter</p> <p>Finaal-neolithicum: gesteelde en gevleugelde pijlpunt, uit een middeleeuwse context</p> <p>Late ijzertijd: put</p> <p>Volle middeleeuwen: Verschillende hoofd- en bijgebouwen, grachten en greppels, en een mogelijk pakket nederzettingsafval. Mogelijk op te delen in 4 bewoningsfasen.</p> <p>Bron: De Logi A., Messiaen L. 2013: Archeologisch onderzoek Aalter - Manewaarde. April - mei 2008 & juni 2009, KLAD-Rapport 51, Aalter.</p>
215174	<p>Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter</p> <p>Metaaltijden: Clusters paalkuilen, kuilen en greppels, geassocieerd met handgevormd aardewerk</p> <p>Volle middeleeuwen: verschillende clusters paalkuilen, kuilen en greppels - huisplattegrond</p> <p>Nieuwe tijd: greppels en grachten, palenrij – muurresten</p> <p>Bron: Bruggeman J., Reyns N., Cléda B. 2015: Archeologisch vooronderzoek Aalter - Oostmolenstraat (verkaveling stationsomgeving), Rapporten All-Archeo bvba 259, Temse</p>
215753	<p>Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter</p> <p>Nieuwe tijd: paalsporen en kuilen</p>

	Bron: Reyns N., Van der Kelen A., Van Celst M. 2013: Archeologisch vooronderzoek Aalter- Sint-Gerolflaan 'uitbreiding Emmaüsinstituut', Rapporten All-Archeo bvba 167, Bornem.
971793	<p>Opgraving; NK: 15 meter</p> <p>Vroege ijzertijd: - 2-schepige houtbouwconstructie (9x12m) met afgeronde hoeken, geen vondsten, er werd wel houtskool gerecupereerd voor C14-datering - in de onmiddellijke nabijheid bevindt zich een klein schuurtje van 3 op 3 m (handgevormd aardewerk: ijzertijd) - 1 paal met ijzertijd-aardewerk</p> <p>Romeinse tijd: 1 kuil met een halve tubulus: wijst dit op een Romeinse nederzetting of hergebruik in een vroegmiddeleeuwse context?</p> <p>Merovingische periode: aardewerk Volle middeleeuwen: 2-tal grachten, waarvan één volmiddeleeuws schervenmateriaal heeft opgeleverd</p> <p>Bron: De Clercq W., 2000. Aalter Air Liquide. Archeologische controle van de aanleg van een bluswaterbasin. In: De Kegel A., e.a., Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 1999, p. 129.</p>

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

976087	<p>Indicator cartografie; NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: site met walgracht</p>
201278	<p>Opstaand monument</p> <p>middeleeuwen: site met walgracht, Jacquemijnsstede</p>
201409	<p>Indicator cartografie; NK: onbepaald:</p> <p>Onbepaald: site met walgracht</p>

Luchtfotografie

200841	<p>Indicator luchtfotografie; NK: onbepaald</p> <p>Onbepaald</p>
--------	--

201165	Indicator luchtfotografie; NK: onbepaald Nieuwe tijd: site met walgracht later omgevormd tot kasteeltje
201176	Indicator luchtfotografie; NK: onbepaald Onbepaald: onbepaald

Erfgoedonderzoek

202560	Erfgoedonderzoek ijzertijd: nederzettingssporen
202565	Erfgoedonderzoek middeleeuwen: gebouwplattegrond Bron: Het noodonderzoek werd uitgevoerd door Wim Declercq, verdere bespreking volgt nog.
202566	Erfgoedonderzoek middeleeuwen: gracht

Toevalsvondst

201375	Toevalsvondst neolithicum: lithisch materiaal: kern(fragment)(4); afslag (10); kling; brokstuk (5); afslag gepolijste bijl; geretoucheerde afslag
971787	Toevalsvondst; NK: 150 meter Late IJzertijd: aardewerk

Onbepaald

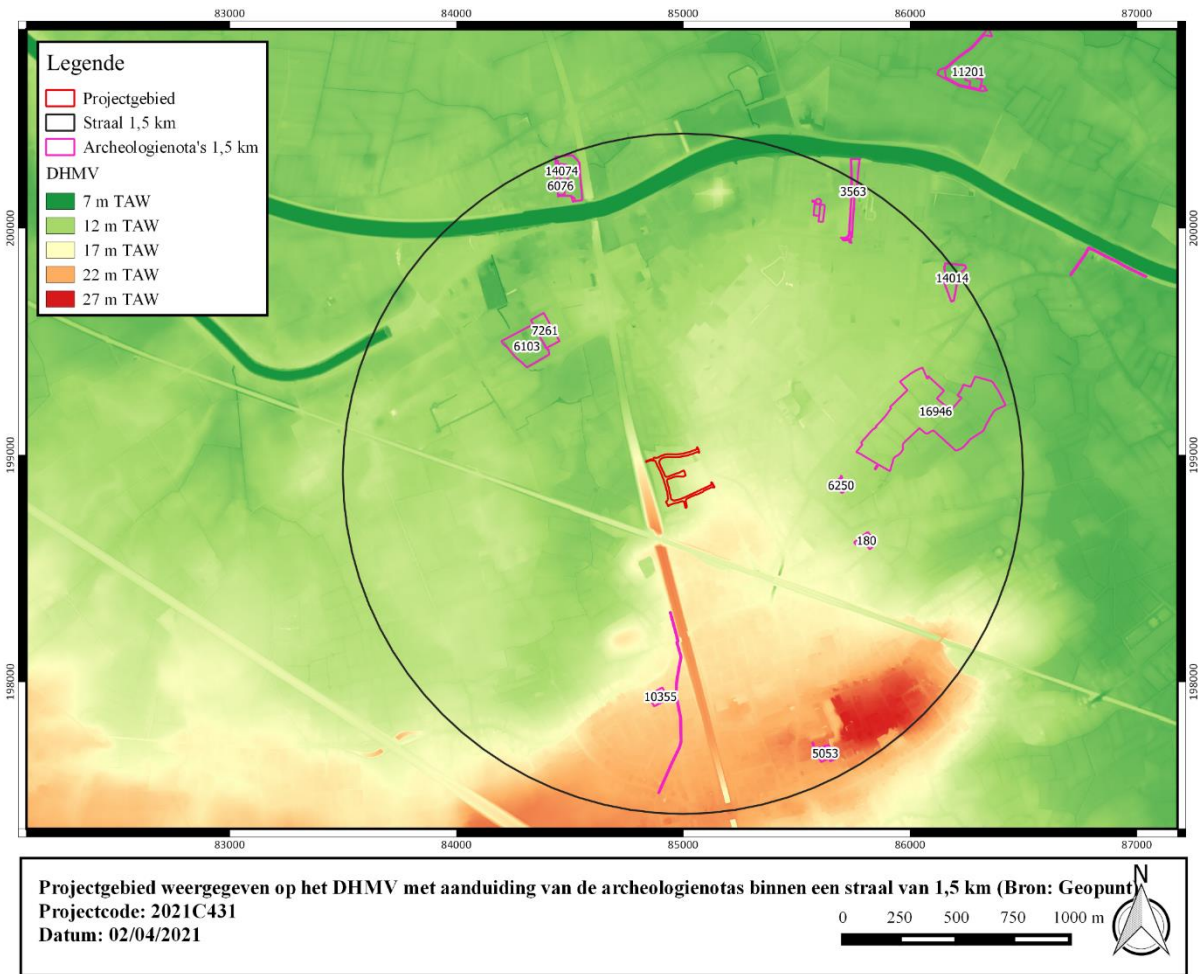
200842	Onbepaald; NK: onbepaald Geen informatie beschikbaar
200845	Onbepaald; NK: onbepaald Geen informatie beschikbaar
201164	Onbepaald; NK: onbepaald Bronstijd: grafheuvel

201174	Onbepaald; NK: onbepaald Bronstijd: grafheuvel
201175	Onbepaald; NK: onbepaald Geen informatie beschikbaar
201177	Onbepaald; NK: onbepaald Onbepaald: perceleringsgracht
201178	Onbepaald; NK: onbepaald Geen informatie beschikbaar
201281	Onbepaald Onbepaald: Enclosure
201285	Onbepaald Onbepaald: Enclosure
201289	Onbepaald middeleeuwen: site met walgracht
201290	Onbepaald ijzertijd: aardewerk middeleeuwen: gebouwplattegrond Bron: Het noodonderzoek werd uitgevoerd door Wim Declercq, verdere bespreking volgt nog
202559	Onbepaald; NK: onbepaald Romeinse tijd: nederzettingssporen
202561	Onbepaald; NK: onbepaald Middeleeuwen: nederzettingssporen
202577	Onbepaald ijzertijd: nederzettingssporen

(Archeologie) nota's binnen een straal van 2 km

Figuur 15: Projectgebied weergegeven met de archeologienotota's binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).

<i>ID</i>	<i>Resultaten</i>	<i>Advies</i>
16946 ¹	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel voor de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.	LBO + PIB
180 ²	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel.	PIB
3362 ³	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel in het zuidelijk gedeelte dat op een verdere afstand van het projectgebied gelegen is. Voor de zones rondom het terrein werd geen vervolgonderzoek geadviseerd daar de bodemingreep van het lijntraject te beperkt was.	LBO+PIB

¹ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/16946>

² <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/180>

³ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/3362>

6103 ⁴	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel.	PIB
7261 ⁵	Bureaustudie Met betrekking tot de geplande werken aan de Groendreef te Aalter worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Het voornaamste argument om af te zien van verder onderzoek is de reeds uitgevoerde opgraving binnen de contouren van het plangebied alsook de versterking van het terrein	Vrijgave
7836 ⁶ 14014 ⁷	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel.	LBO + PIB
11201 ⁸	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel.	LBO+PIB

7258 ⁹ 10355 ¹⁰	Bureaustudie + PIB Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek blijkt dat er zich binnen het projectgebied verschillende archeologisch interessante sporen en structuren bevinden verspreid over de gehele oppervlakte van het plangebied. De aangetroffen sporen lijken op basis van het ingezamelde aardewerk en de herkende structuren zich te situeren in de (vroeg en/of vooral volle) middeleeuwen. Andere periodes zijn evenwel niet uit te sluiten. Verspreid over het projectgebied kan een rurale occupatiesite met allerlei bewoningssporen bestaande uit gebouwen, kuilen en waterputten verwacht worden. Net als een wal met D-vormige walgracht. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd duidelijk dat de voorkomende archeologische sporen vrij intact bewaard zijn. Bijgevolg is het potentieel op kenniswinst bij een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving groot, waardoor verder terreinonderzoek noodzakelijk is.	Opgraving
3563 ¹¹ 5671 ¹²	Bureaustudie + PIB	Vrijgave

⁴ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6103>

⁵ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/7261>

⁶ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/7836>

⁷ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/14014>

⁸ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/11201>

⁹ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/7258>

¹⁰ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/10355>

¹¹ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/3563>

¹² <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/5671>

	In totaal konden bij het proefsleuvenonderzoek zes sporen opgemeten worden, waarvan één een natuurlijke oorsprong kende. De andere sporen betroffen greppels, waarschijnlijk in functie van perceelsafbakening. De datering kon niet met zekerheid achterhaald worden. Er werd één klein fragment grijs gedraaid aardewerk aangetroffen dat een vermoedelijke datering in de volle tot late middeleeuwen geeft.	
4354 ¹³ 6250 ¹⁴	Bureaustudie + PIB De resultaten van het archeologisch vooronderzoek tonen aan dat er binnen de westelijke helft van het plangebied sporen uit de Romeinse periode en mogelijk ook oudere karresporen bewaard zijn. In de oostelijke helft van het projectgebied zijn geen relevante sporen aangetroffen, enkel grachten uit de nieuwe of nieuwste tijd. Voor deze zone wordt geen verder onderzoek geadviseerd.	Opgraving
5053 ¹⁵ 5944 ¹⁶	Bureaustudie + PIB Grote delen van het terrein zijn verstoord, waardoor er slecht op enkele plaatsen nog onverstoord moederbodem aanwezig is op een niveau dat archeologisch relevante sporen kan bevatten. Ook op deze stukken werden er echter geen archeologisch relevante sporen aangetroffen, noch vondstmateriaal. De enige sporen en vondsten zijn vermoedelijk te koppelen aan de bouw en afbraak van fabrieksgebouwen die op het terrein aanwezig waren van 1913 tot aan het begin van de 21ste eeuw. Deze bieden echter weinig tot geen meerwaarde voor de historische of archeologische kennis van de regio.	Vrijgave
2565 ¹⁷ 6076 ¹⁸ 7873 ¹⁹ 14074 ²⁰	Bureaustudie + PIB Een gedeelte van het terrein werd na het bureauonderzoek ID2565 en proefsleuvenonderzoeken ID6076 en ID14074 vrijgegeven door het ontbreken van relevante archeologische sporen. Het overige gedeelte van het terrein werd onderzocht bij proefsleufonderzoeken ID 7873. Hier leverde het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem sporen uit de ijzertijd of Romeinse periode op. Het gaat vooral om paalsporen, en enkele kuilen en	Opgraving

¹³ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/4354>

¹⁴ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6250>

¹⁵ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/5053>

¹⁶ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/5944>

¹⁷ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/2565>

¹⁸ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6076>

¹⁹ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/7873>

²⁰ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/14074>

	<p>greppelfragmenten. Het lijkt er op dat met de proefsleuven twee sporenclusters van een nederzettingssite werden aangesneden. De zone met archeologisch relevante sporen bevindt zich aan de oostelijke kant van het plangebied en bestrijkt een oppervlakte van circa 5683m² .</p>	
--	--	--

1.4.3.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De ligging van het projectgebied nabij een beekvallei aan de rand van een hoger gelegen gebied kan een zekere aantrekkingskracht uitgeoefend hebben op rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. Er dient dan ook ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een verhoogde trefkans inzake artefactensites. Daarnaast moet eveneens rekening gehouden worden met een trefkans inzake resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. De oudste sporen van bewoning in de omgeving van Aalter zijn te dateren 3000 à 2000 voor Christus. Waarnemingen in de ruime omgeving wijzen op bewoning en begraving tijdens de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen.

Aalter wordt voor het eerst vermeld als Villa Halefra in 974 in het Liber Traditionum van de Gentse Sint-Pietersabdij. Bestuurlijk maakte het dorp deel uit van de Kasselrij van de Oudburg van Gent. Het grafelijk domein werd rond 1200 gefeodaliseerd waardoor belangrijke heerlijkheden ontstonden zoals het Land van de Woestijne en het Land van Woeste. Het gebied ten noorden van de Brugse Vaart werd onder impuls van de Heer van Woestijne ontgonnen in de 13de eeuw. De heerlijkheid Woeste besloeg twee derden van Aalter. In de gemeente kwamen verspreid omwalde motten voor die meestal tot een heerlijkheid behoorden en waarvan thans nog sporen terug te vinden zijn in al of niet omgrachte hoeven.

Belangrijk voor de socio-historische evolutie is het graven in het begin van de 17de eeuw van de Brugse Vaart met versterkingen, in de bedding van de vroegere Durme. Aalter bleef tot rond 1960 een nagenoeg uitsluitend agrarische gemeente. Een belangrijk natuurgebied is de ca. 23 ha grote vijver, zogenaamd Kranepoel met de naburige zogenaamde Markettebossen. In 1962 werd een groot industrieterrein van 125 hectare aangelegd tussen de Brugse Vaart en de dorpskern. Gepaard met de economische groei breidde het centrum vanaf de jaren 1960 uit met verschillende nieuwe woonwijken, wat resulteerde in een demografische stijging²¹.

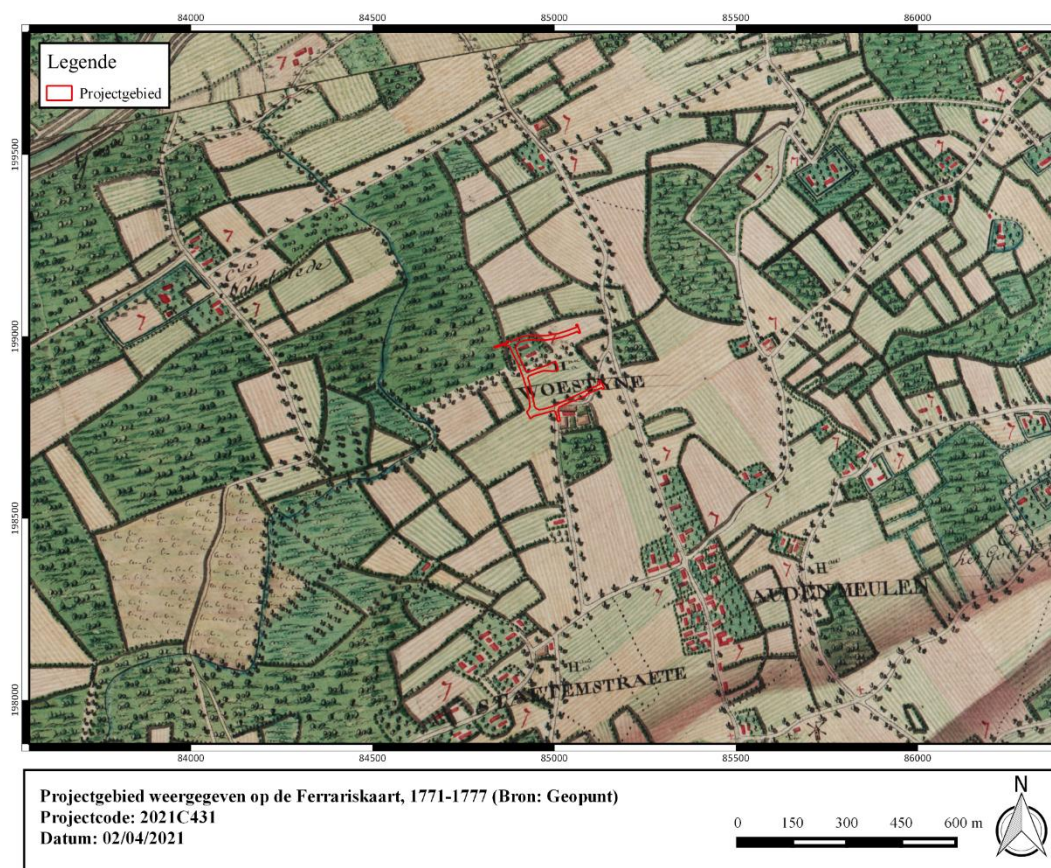
²¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Aalter [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14191> (Geraadpleegd op 01-04-2021)

1.4.3.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

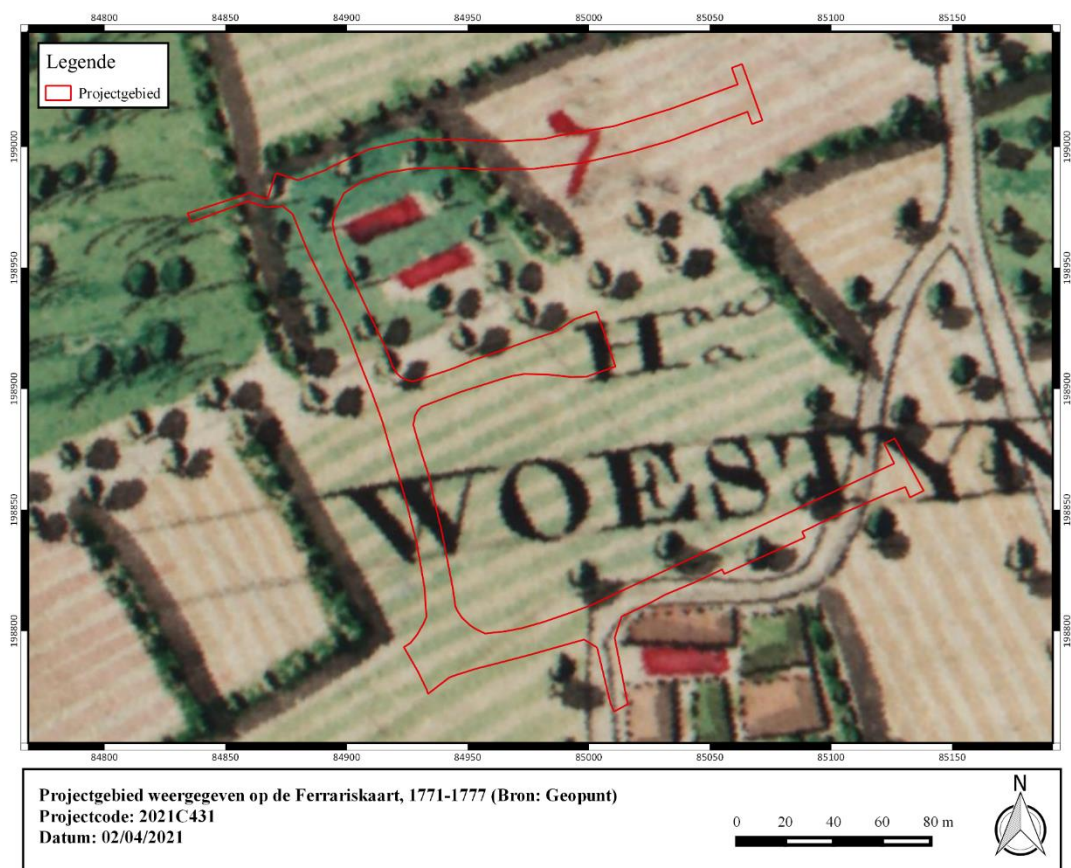
De Ferrariskaart geeft binnen de grenzen van het projectgebied geen gebouwen weer. Wel situeren zich twee woonerven precies ten oosten het terrein. Één in de noordelijke bocht van de Pontweg en één ten zuiden van de Manewaarde. Verder wordt het terrein ingevuld als een boomgaard en akkerland, met in het zuiden een weg die het projectgebied doorkruist. De weg ten oosten van het terrein komt mogelijk overeenkomt met de Brugweg, wat impliceert dat het projectgebied iets meer naar het oosten moet geprojecteerd worden. Op die manier zou het plangebied wél samenvallen met voornoemde bebouwing. Ter hoogte van het terrein is H^{au} Woestyne te lezen wat verwijst naar het Land van Woestijne.

Op de Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart krijgt het terrein geen verdere invulling. Wel is aan het noordelijk segment van de Pontweg op beide kaarten een gebouw aanwezig die zich binnen de projectgrenzen situeert. Ook de straat Manewaarde is op deze kaarten reeds zichtbaar. Op de Vandermaelenkaart moet het plangebied vermoedelijk iets oostelijker gesitueerd worden. De kaart geeft duidelijk het meersgebied langsheen de Brielebeek weer.

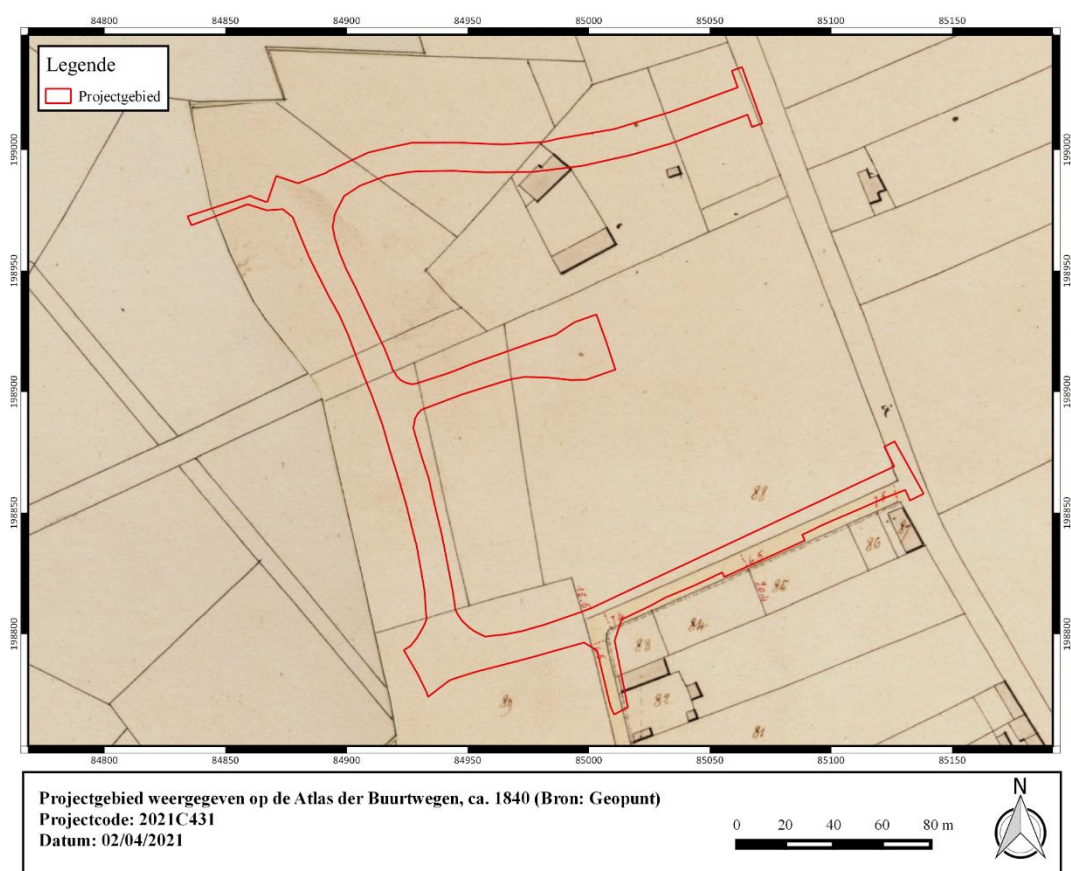

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

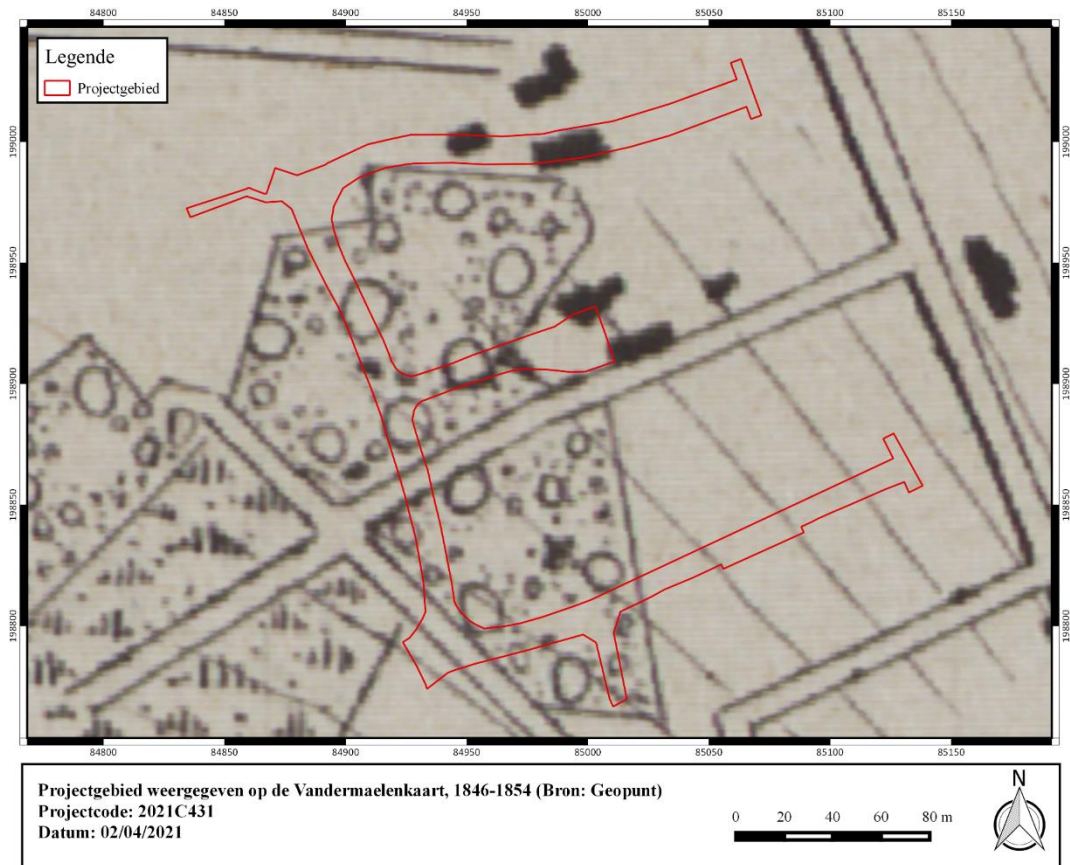

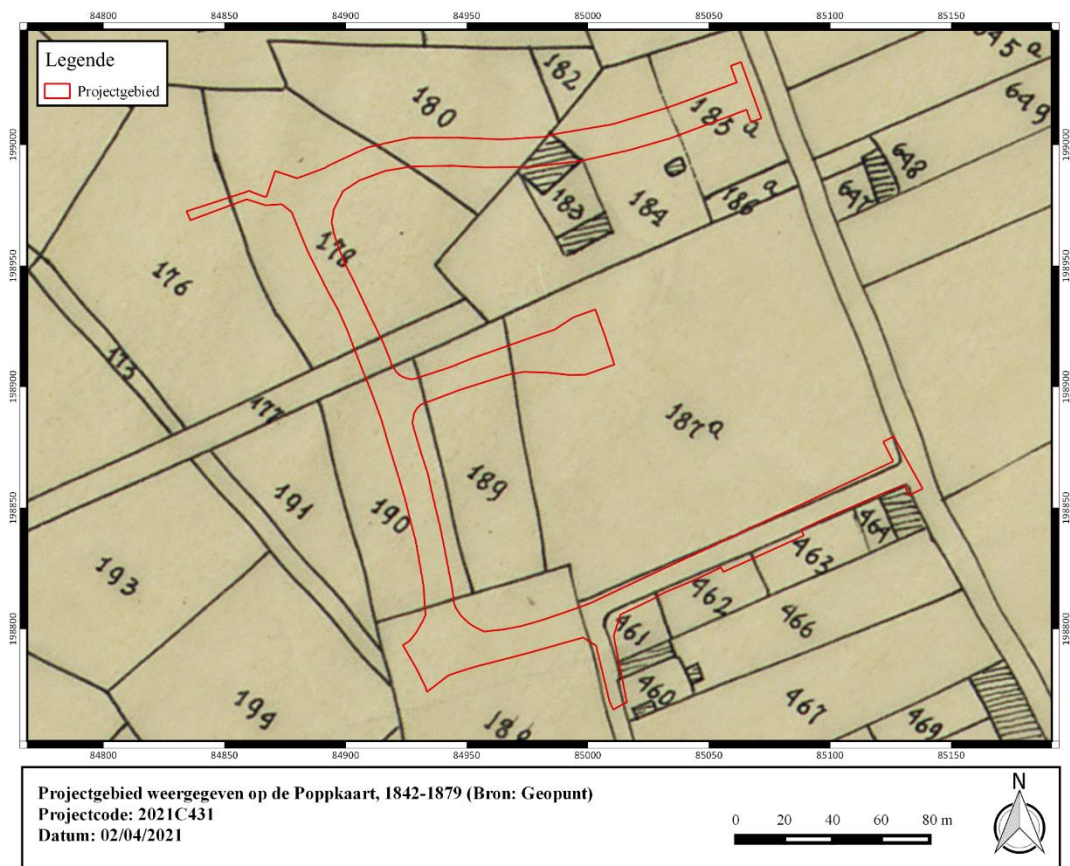
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

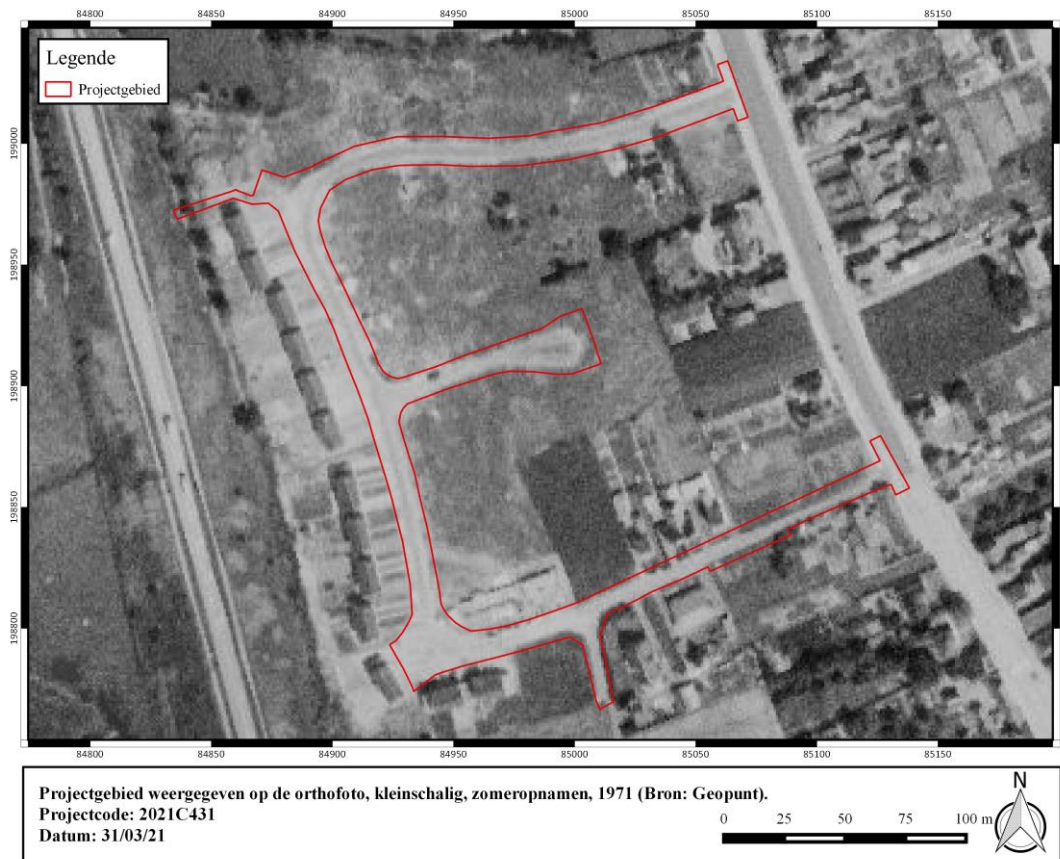

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.3.4 Huidige gebruik en verstoringen

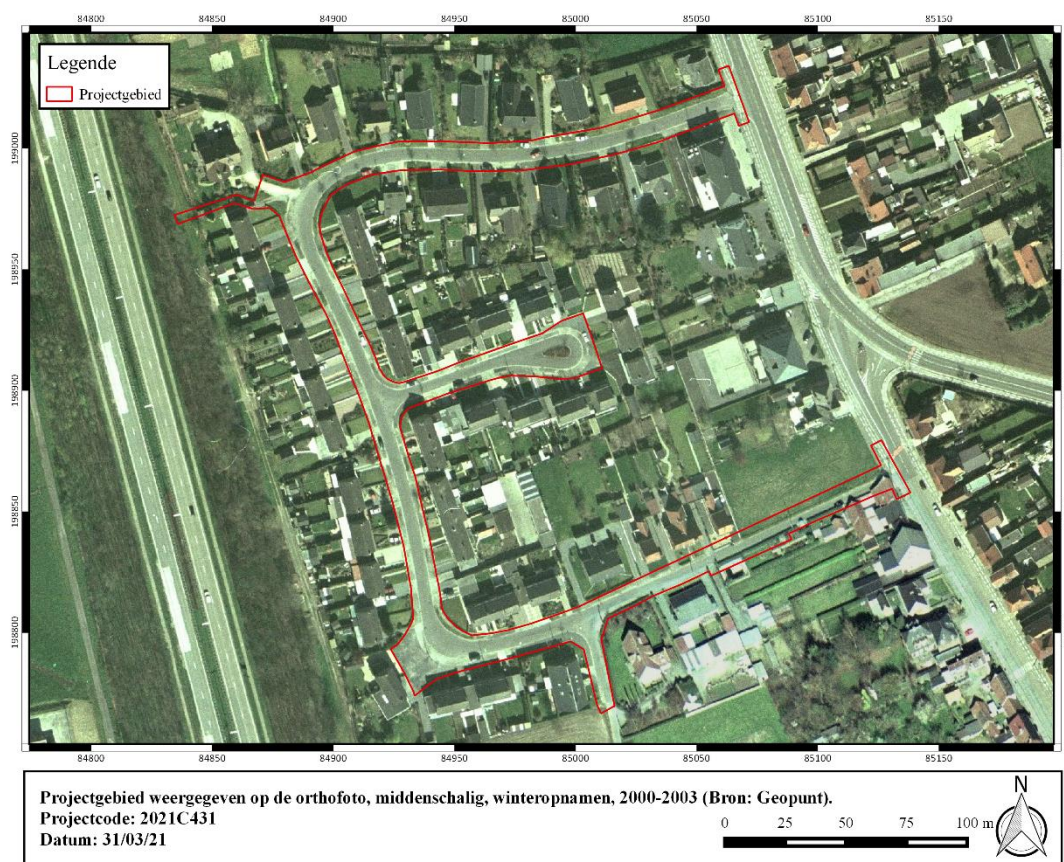
De orthofotosequentie geeft de evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Reeds op de oudste luchtfoto uit 1971 valt het projectgebied samen met de Pontweg en Manewaarde. Het terrein onderging dan ook weinig tot geen veranderingen doorheen de voorbije decennia. De luchtopnames tonen wel een geleidelijke uitbreiding van de bebouwing rondom de wegenis.

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalg, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van nieuwe riolering en de heraanleg van de weg langsheen het verloop van de Pontweg en een deel van de Manewaarde. Het volledige projectgebied is ca. 9188 m² groot en bestaat voornamelijk uit verharding en groenbermen. Langsheen het traject bevindt zich reeds riolering, deze is gelegen in de berm langs de weg.

Het onderzoeksgebied is gelegen net ten noorden van een oost-west gerichte rug die verder zuidwaarts aansluit op het Plateau van Tiel. Ten noorden van het onderzoeksgebied bevindt zich de vallei van de Hoge Kale waarin heden het kanaal Gent-Brugge loopt. Langs de westzijde van het onderzoeksgebied stroomt de Brielbeek, een kilometer in oostelijke richting stroomt de Kouterloop. Op de Quartairgeologische kaart is te zien dat het onderzoeksgebied ten dele gelegen is in het alluvium van de Brielbeek, waarbij de top van de sequentie bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. In het oosten van het onderzoeksgebied is een profiel weergegeven waarbij eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen rusten op de afzettingen van het Tertiair. De ligging binnen alluviale context wordt enigszins bevestigd door de gegevens van de bodemkaart. Langsheen het westelijke deel van het traject worden voornamelijk hydromorfe zandleembodems aangegeven, in het oosten van het terrein geeft de bodemkaart geen informatie weer.

Op cartografische bronnen is te zien dat het terrein zich net ten oosten van het meersgebied langs de Brielbeek bevindt. Op de Ferrariskaart is de omgeving van het traject ingekleurd als akkerland. Tegen het noordelijk deel van het traject zijn twee gebouwen afgebeeld. Deze zijn nog steeds weergegeven op 19^e-eeuws kaartmateriaal. Op de Vandermaelenkaart is te zien dat het westelijk deel van het terrein omgeven wordt door bos. Binnen de orthofotosequentie is de evolutie te zien naar de huidige situatie. Op het luchtbeeld van begin de jaren '70 is te zien dat de weg reeds is aangelegd. Enkel langs de westelijke loop van het geplande traject is reeds bewoning te zien. Op het luchtbeeld van de jaren '80 is de huidige situatie reeds te herkennen. In de daaropvolgende decennia wordt de open ruimte stelselmatig ingenomen door bewoning.

De regio rond Aalter is rijk aan archeologische sites en indicatoren. In de ruime omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. Enkele tientallen meter ten zuiden van het onderzoeksgebied werd, naar aanleiding van de verkaveling langs de Manewaarde, een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd. Hierbij werden in hoofdzaak de resten van een omgracht volmiddeleeuws erf in kaart gebracht. Op basis van de verschillende gebouwplattegronden konden 4 vermoedelijke bewoningsfasen onderscheiden worden. Naast deze resten van bewoning werd eveneens een pijlpunt uit het finaal neolithicum gerecupereerd en fragmenten aardewerk uit de late ijzertijd of vroege Romeinse periode in een geïsoleerde kuil. Deze vondsten wijzen op menselijke aanwezigheid tijdens deze perioden in de omgeving van het onderzoeksgebied. De drogere randen van de alluviale vallei moeten gunstig geweest zijn voor zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwers. Ook bij prospecties en vlakdekkend onderzoek in de ruimere omgeving zijn resten van bewoning en begraving tijdens de metaaltijden en middeleeuwen in kaart gebracht. Bij onderzoek aan de Oostmolenstraat werden eveneens de resten van een Romeins wegtracé in kaart gebracht. De gekende vindplaatsen en indicatoren wijzen aldus op een quasi doorlopende bewoning sinds het neolithicum in de omgeving van het geplande rioleringstraject.

Concreet dient op basis van het gunstige landschappelijke kader en de gekende vindplaatsen in de regio uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Vanwege de lineaire vorm van de geplande werken en de aanwezige infrastructuur wordt de kans op wezenlijke kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Aalter [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14191>
(Geraadpleegd op 01-04-2021)

AGIV

De Moor G. 1960, De depressie van het kanaal Gent-Brugge, *Tijdschr. Belg. Ver. Aandr. Stud.* 24, p. 283-319.

De Moor G., Van De Velde D., 1994, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart – Kaartblad 13 Brugge*, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap-afdeling Natuurlijke Rijkdommen.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

